

ENSIMMÄISET KANSAT

2/2010

Kukkivaa teollisuutta Keniassa

Teksti: Tommi Laitinen

Kenialainen yksinhuoltajaäiti Jane asuu Naivashajärven rantamilla kolmen lapsensa kanssa. Lasten isä on jättänyt perheen, ja perheen elättäminen on jäänyt äidin kontolle. Hän tekee kymmentuntisia päiviä seitsemänä päivänä viikossa ja näkee lapsiaan kerran kuukaudessa päivänvalossa. Lapsista kaksi on sairaita, eikä heillä ole hoitajaa, vaan he hoitavat toinen toisiaan päiväajat, eivätkä he jää paitsi naapureidenkaan kiusalta.

Näistä lähtökohdista alankomaalainen Ton van Zantvoort löysi aiheen uusimmalle A Blooming Business-dokumentilleen. Hän oli käynyt Keniassa vuonna 2003. Matkalla hän oli tutustunut Janeen ja hänen lapsiinsa sekä saanut kuulla heidän rankasta kohtalostaan. Heidän tarinansa tärkeys kuitenkin alkoi korostua vasta, kun Ton kävi Janen työpaikalla.

- Kävin kukkaplantaasilla ja sain tietää, että samana päivänä oli lähdössä kukkalasti Alankomaihin. Järkytyin. Palasin myöhemmin Keniaan uudelleen, kuvaamaan itse dokumenttia ja siinä vaiheessa Jane oli erotettu työstään. Aloitimme uudelleen alusta, ja aloimme löytää enemmän erilaisissa elämänti-

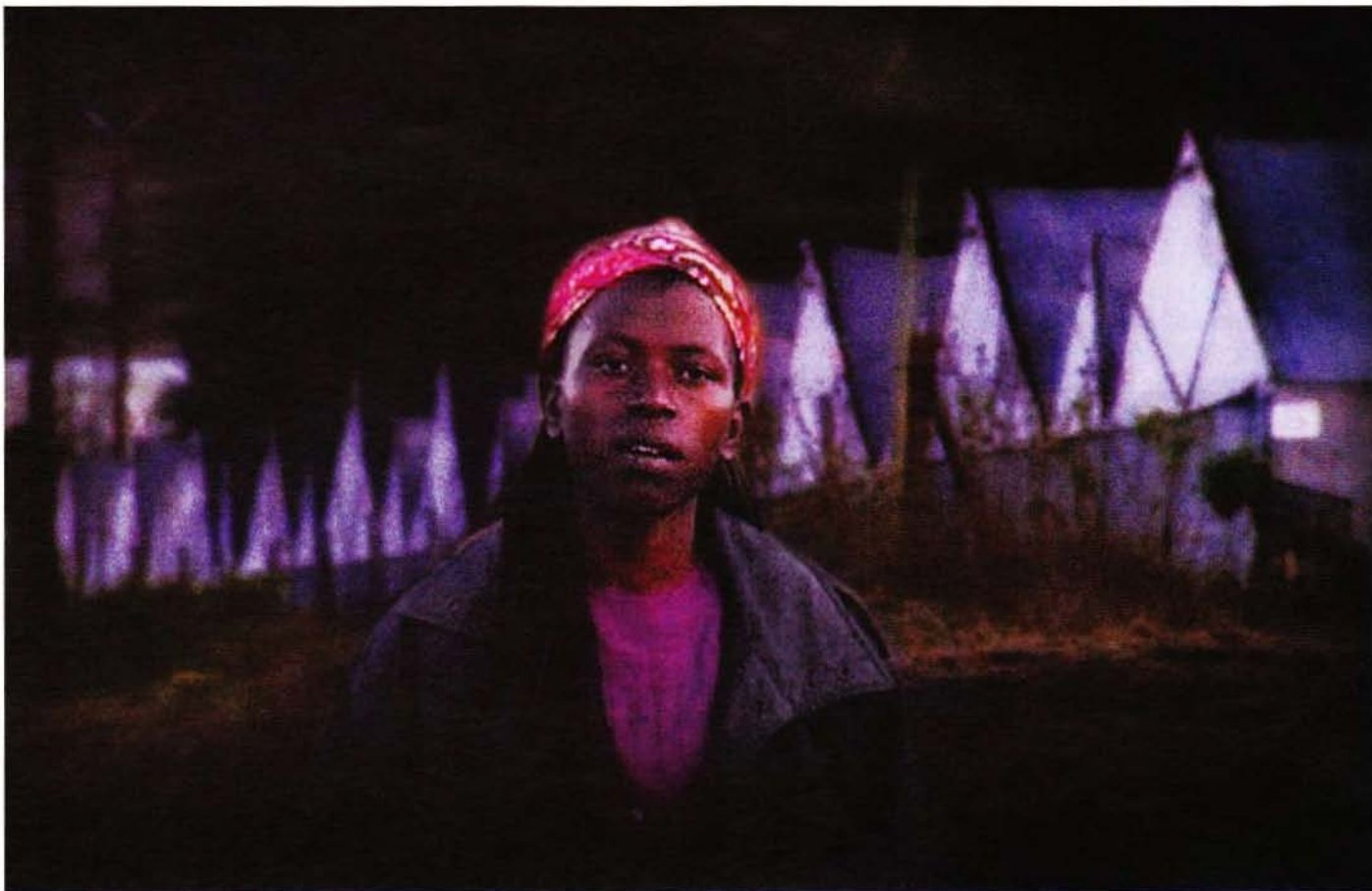
lanteissa olleita ihmisiä ja kukkaplantaaseihin liittyviä tarinoita, Ton kertoo.

Äiti näytetään dokumentissa edelleen töissäkäytävänä. Hän herää aamuyöllä tekemään lapsilleen ruokaa. Lähdettyään töihin hän kävelee työpaikalleen. Kävelymatka kestää noin tunnin suuntaansa. Hänestä ei nähdä kuvaa työnteossa, mutta tarinan jatko tiedetään: hän palaa töistä kotiin myöhään illalla, auringon painuttua mailleen tunteja sitten.

Ton lähti kuvausmatkaan yhdessä kenialaisen ihmisoikeusaktiivin Eunice Muthonin kanssa. Naivashan alueella kukkateollisuus on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kukkiin liittyvä todellisuus alueen ihmisille on täysin toisenlainen kuin alankomaalaisille, jotka maan pienestä koosta ja väkiluvusta huolimatta kuuluvat maailman johtaviin kukkakauppamaihin. Siinä missä Alankomaissa kukkiin liittyvät mielleyhtymät ovat kauttaaltaan positiivisia, kukkiin liittyvien positiivisten mielleyhtymien vuoksi, kenialaiselle kukkateollisuudessa työskentelevälle kukat merkitsevät jotakin tyystin muuta. Dokumentin päähenkilön, Jane-äidin mukaan ruusut merkitsevät lähinnä kovaa työtä, paljon piikkejä ja kemikaaleja käsissä. Hän ei myöskään ymmärrä, mihin länsimaalaiset kukkia käyttävät.

Kukkahuutokaupan varasto Hollannissa

Kuva yllä: yksinhuoltaja Jane kasvihuoneiden edessä

- Kerroin Janelle, että länsimaissa rakastavaiset ostavat toisilleen ruusuja ystävänpäivänä. Hän yllättyi ja kertoi, että Keniassa naisille kannattaa antaa ystävänpäivänä rahaa, Ton valaisee kulttuurista eroa länsimaiden ja Kenian välillä.

Reilu syy elokuvantekoon

Kuvausten myötä Ton tutustui moniin kukkaplantaaseilla työskennelleisiin. Heistä kaikki eivät kuitenkaan olleet valmiita puhumaan kameran edessä valkoihoiselle miehelle. Hän tapasi ajan myötä esimiesasemaan nousseen entisen työntekijän, joka tunsi useita plantaaseilla aiemmin työskennelleitä. He suunnittelivat kokoontumisia salaisissa paikoissa, jotta entiset työntekijät voisivat puhua luottamuksellisesti. He kuuluivat kaikenkaikkiaan yli kolmenkymmenen naisen tarinan. Jotkut plantaaseista huolehtivat paremmin työntekijöistään kuin toiset, mutta samanaikaisesti kuullut tarinat yllättivät heidät: ne olivat paljon pahempia kuin he olivat osanneet odottaa.

- Olin järkyttynyt ja tunteet nousivat pintaan. Aloin tuntea palavaa halua ja tarvetta tehdä aiheesta elokuva. Myöhemmässä vaiheessa vielä, kun mietin omia motiivejani tehdä elokuvaa, muistutin itseäni

noista kokoontumisista, ihmisistä siellä ja velvollisuuteni tuoda asia julki, Ton kertoo syitä A Blooming Businessin kuvaamiselle.

Tonia järkyttävistä asioista useimmat eivät koskaan paljastuneet kameroille. Seksuaalinen hyväksikäyttö ja huonot elleivät vaaralliset työolosuhteet tulevat esiin hänen dokumentissaan. Sen sijaan korruptio jää hiljaiseksi taka-alalla. Kukkateollisuusaihe osoitautui vaikeammaksi kuvattavaksi kuin Ton oletti, mutta hän otti sen haasteena. Kuvausten edetessä useammat ja useammat työntekijät alkoivat kertoa omaa tarinaansa. Yhä uusia ongelmakohtia alkoi tulla esiin.

- Useat työntekijät kertoivat, että yritykset pyrkivät kiertämään kansainvälisiä asetuksia. Turvallisuussäädöksiä laiminlyötiin tavan takaa. Naiset joutuivat työskentelemään miesten ruiskuttaessa vaarallisia kemikaaleja aivan lähietäisyydellä. Naiset eivät myöskään saaneet pitää minkäänlaisia hansikkaita, koska ne olisivat vahingoittaneet kukkasia. Tämän lisäksi työntekijät pakotettiin tekemään ylitöitä ilman palkkaa. Yksi haastateltavistani, Eunice, kertoi työministerin olevan kukkaplantaasin omistaja. Jos hän pyrki parantamaan ja saisi parannettua työläkeja, ne vaikuttaisivat myös hänen toimeentuloonsa, Ton kertoo plantaaseihin liittyvistä ongelmista.